

SKRID 36

SKRID 36

Tangi MALMANCHE

Barzhonegoù 3

LAOUIG

Distro an ozhac'h 12

Y.E. MOUTON

Barzhonegoù 23

Jeff PHILIPPE

Kleze Arzhur 31

Roparz HEMON

Sant Evardon 33

STREJID 38

TANGI MALMANCHE

Barzhonegoù

LARJIC

Barzhonegoù

Y. E. MATHO

Barzhonegoù

JEFF PHILIP

KELAOUENN DISKLERIET HERVEZ LEZENN
TREDE TRIMIZIAD 1983

TI-MOULAN PREVEZ
RENER : Gw. DENEZ

CHOMLEC'H : RI; PLOARE
29100 DOUARNENEZ

KOUMANANT EVIT 4 NIVERENN : 40 LUR
PRIZ AN NIVERENN-MAN : 10 LUR
CCP DENIS 1499 51 ROAZHON

10 LUR

TANGI MALMANCHE

SANT YANN BALANANT

Ar stankennig teñval, a-is
'Ouel d'ar sav-heol daeroù-glizh,
E-keit 'mañ Yann-glan, el lannoù,
'Sell pizh etrezek an neñvoù.

Ha war an hent gwenn, e-kichen,
War an hentig ge me dremen :
"Yann, d'an neñv hirie me yelo,
Mont a raimp-ni war un dro ?

- D'an neñv, evit gwir, ne din ket ;
El lec'h-mañ me chomo bepred,
Endra, 'barzh ar gouerenn arc'hant
A ziver a-dreuz ar c'hombant,

Endra gavin ul lommig dour
Da vadez ar Mab-Pirc'hindour
A ziskenna gant an hent-se,
Enor d'am iliz, ur beure.

- Yann, ur mintin nevez, me 'gred,
Ar Pirc'hindour zo tremenet
Setu mil bloaz, ha mil all c'hoazh
Ha red an dour er c'hombant glas !

Ho ti a gren gant ar c'hozhni
Drez en ho pered ha kinvi ;
Mogeroù kozh, kalonoù sec'h,
Gante, dilez hag ankounac'h !

Yann ! Yann gwenn ! Ho tivrec'h, torret
Gant un dizoujus a zo aet,
Ha setu war ho penn, en drez,
Un evnig en deus graet e neizh !

Yannig paour ! Diskabell ha noazh,
Dre gwrez ha riv, pebezh gloaz !
Er bed-mañ glac'har hag anken
Vit pep unan, da virviken ! -

Ha Yann a lavar, flourik-flour ;
"Kae d'an nefv, ene pirc'hindour,
Ha pa weli ar Mab-Jezuz
Kreiz e vignoned evurus,

Lavar dezhañ dont adarre
A-barzh penn an hafv, ur beure ;
Er prajoù zo bleunioù nevez
Hag er c'hoajoù kraon-kelvez ;

Bleunioù-balan ha bleunioù aour
Da gurunat e bennig flour ;
Hag en iliz, o c'hwibanat
Evnedigoù nij, ur gorad ! "

Hag ar stankennig c'hlas, a-is
'Ouel d'ar sav-heol daeroù glizh
E-keit 'mañ Yannig, el lannoù
'Sell pizh etrezek an nefvoù.

E miz Gwengolo 1898

GWERZ NEDELEG

*d'An Aotrou Tiercelin,
Testeni a wir stad.*

Stered aour en hanternoz ;
Teir am eus gwelet ;
Ha war zouar ur c'hraou kozh
Un nevez-ganet.

An Ael gwenn a lavare
D'an dud, el lannoù :
"Joausait adarre
Barzh ho kalonoù ;

Setu Nouël, nevez-flamm,
D'ar mabig Jezuz,
D'ar mab Jezuz ha d'e vamm,
Nouël eürus !"

"Pilhaouer o vale skuizh
Lavar 'ta din-me
E broioù pell ar greisteiz
Petra welas-te !"

- Me a welas er vro bell
Un dra vurzhdus :
Un den yaouank, ur bugel,
E sae wenn ha ruz ;

Eñ a brezege traoù fur
Da dud a bep-vro
A oa mil bennak, a sur ;
E peoc'h, en e dro ;

Ha d'ar re en o c'hlemvan
D'ar re a ouele,
"En em garit - emezhañ -
An eil egile,

Abalamour 'r garantez,
A vad m'hen toue,
Raktal ho kaso da lez
An Aotrou Doue".

Lammoù-kroaz, war ar C'halver :
Tri am eus gwelet ;
Warnezo tri zorfeder
O vezañ staget.

Hag an hini en o c'hreiz
E benn a stoue ;
Rak e vec'h a gave kriz :
Hon droug a zouge !

0 - 0

Stered en don eus an noz
'Welin adarre,
Bras meurbet, ha liv gortoz ...,
Warc'hoazh, marteze !

7 a viz Du 1898

LENN AR REST

Sioulaat a ra pep trouz e-tro d'an abardaez ;
Ledan e tiskenn ar peoc'h tro-war-dro war ar maez.
War vord al lenn e choman azezet, o c'hortoz
Diwezhañ huanad an Deiz etre divrec'h an Noz.

A-hont, a-dreuz al lanneg, erru ar Gwrac'h teñval
- Du he blev hag he dilhad, hag he daoulagad dall ;
Eus he beg un alan yen a c'hwezh en-dro dezhi ;
War he lerc'h, en ur yudal, al lern hag ar bleizi -

Hag hi tost, hag hi tostoc'h ; setu hi dirazon,
- He dorn ledan war va fenn, he c'hwezh yen em c'halon -
Hag hi mont pell ha pelloc'h, o pignat d'an neñvoù
Da vougañ war dal an heol an diwezhañ goulou ...

Diwall, mab melen an Deiz ! Setu ar Gwrac'h euzhus !
Dao ganti ! Sav adarre da gleze lugernus !
Siwazh ! Setu eñ tizhet ! Er-maez eus e c'henou
Redek a ra, stank ha ruz, gwad a vervadennoù !

Ar Gwrac'h kalet he divrec'h 'zo trec'h d'ar Paotr Melen
War an Douar, en Neñvoù, peoc'h ha teñvalijenn ...
Neuze 'sav ur youc'hadenn : mouezh raoulet ur vran
O c'hoapaat, e-pad ma'z eo an Deiz en tremenvan.

Ha pa choman azezet e-kichen ribl al lenn,
Setu e teu em c'halon ar Boan hag an Anken,
Varnañ, evel ul lifser, 'mañ stignet ar Glac'har
Pounneroc'h eget na 'deo an Noz war an Douar ...

Dourioù al lenn a glevan o ouelañ dirazon ;
Hag al lenn-se glac'haret zo heñvel d'am c'halon
Yenaet gant ar c'hwezh garv, c'hwezh ar Gwrac'h didruez
A ziskenn, dre al lanneg, e-tro d'an abardaez ...

Gouelañ ra ! Honnezh ivez zo darev da vervel !
Ur huanad c'hoazh ... ha neuze netra ken ... ha me 'wel
A-us d'an dourioù diflac'h,ene al lennig sioul
O pignat, boulenñ arc'hant, d'an neñvoù digoumoul !

Hag evel ma sav al Loar diwar zourioù al lenn
- Ene pur ha lugernus hag a guit e gorf yen -
Evel-se d'an neñvoù pell eo boazet da nijal
C'hoant va c'halon c'hlac'haret en nozvezhioù teñval.

Maner ar Rest, Here 1899

KANAOUENN AR C'HORNANDONED

1 - Ar C'hornandon Gwenn

War an tevenn gwenn, er prajoù glas
Pa vez en Neñv stered ha loar vras,
Me gar ebatal
Hed-a-hed an noz ;
Me gar ebatal, me gar dañsal
Betek antronoz.

Mignon kristen, Ene mat,
Deus ganin-me, deus timat

En tu all d'ar stered
En ur palez alaouret
Ez aimp asambles
Da ganañ, da dañsal,
Da c'hoari, da ebatal
Hed-a-hed ar vuhez.

Kristen mat, deus d'ar Pardon !
Te ranko dañsal, va mignon,
Gant ar C'hornandon.

2 - Ar C'hornandon Ruz

War beg ar reier, el lannoù rous,
Pa vez an arnev bras o c'hourdrouz,
Me gar galoupat
Hed-a-hed an noz ;
Me gar galoupat, ober sabad,
Betek antronoz.

Mignon kristen, Ene drouk,
Deus ganin, deus d'am ambroug.

Me lammo war da gein ;
Ma z'aimp a-dreuz mein ha drein
Betek an Ifern ;
Hag e tistroi warc'hoazh
O c'hwezi gwad gant ar c'hloaz
Torret da eskern.

Kristen drouk, deus davidon !
Te ranko bale, va mignon,
Gant ar C'hornandon.

3 - Ar C'hornandon Du

El lagennoù fank, er c'hoajoù du,
Pa vez teñvalijenn a bep tu,
Me gar huanadañ
Hed-a-hed an noz ;
Me gar huanadañ, me gar gouelañ
Betek antronoz.

Mignon kristen, Ene lous,
Deus ganin hep ober trouz.

En un toull az kasin.
Ha warnout e c'hourvezin.
Ha da galon louet

Ha da vel, ha da c'hwad
Da deod ha da zaoulagad
A vezo va boued.

Kristen lous, deus ganin d'an toull don
Ma vezi taget, va mignon
Gant ar C'hornandon.

(Tennet eus L'HERMINE, 1898-1899)

DISTRO AN OZHAC'H

Addispleget diwar ur sorc'henn eus ar Grennamzer

gant LAOUIG

Tud ar c'hoari :

- . An Aotrou Maer, 50 vloaz
- . Yannig Yann, 30 vloaz, kouer
- . Katell, 20 vloaz, gwreg Yannig

oOo

Katell - (o ouelañ) - Ya, Aotrou Maer, hiziv eo e tistro va fried.

Ao. Maer - Arabat gouelañ, va mignonez, ul louzou a zo da bep kleñved.

Katell - Hogen, setu-ni d'ar pardaez, n'hon eus ket kalz amzer ken d'en em soñjal ; ha ma'z on dilezet ganeoc'h, Aotrou Maer, me a zo kollet !

Ao. Maer - Dilezel ac'hanout, Katell gaezh ! Petra out aet da lakaat ez penn evel-se ?

Katell - Gwir eo ne vije ket propr deoc'h, goude din bezañ bet lakaet ganeoc'h en ul luzia-denn ken chastreüs.

Ao. Maer - Da garout a ran atav, Katellig, ha prederiet on kalz muioc'h eget ne gredez gant c'hoant da dennañ alese didrabas.

Katell - Ha c'hoazh ma ne'm vije ket bet a vugale e-pad m'edo va fried oc'h ober e dro, ne vije netra ; gwir eo, perak ez eo aet kuit ivez ?

Ao. Maer - Ya, perak ? Va lez d'ober, avat ; me a gempenno an traoù, bez dinec'h !

Katell - Met ne c'hellin ket kuzhat ar vugale. Holl dud ar vourc'h a oar pezh a zo c'hoarvezet. Hag ouzhpenn, dezhañ int, war a lavarit, daoust ma ...

Ao. Maer - Evel-se emañ al lezenn, Katell, evel-se emañ ! Me ne c'hellan ket he c'hemmañ.

Katell - N'hellit ket sur. Arabat chom da durlutal war se.

Ao. Maer- Ma selaou, ur soñj a zeu din ... Sur out emañ da bried war-nes degouezhout ?

Katell - Sur on, Aotrou Maer, ken ez on trubuilhet tout pa soñjan.

Ao. Maer- Arabat kaout trubuilh evit se. Te a yelo d'ar gêr, bremaik, ha chom sioul eno. Me a chomo amañ da c'hortoz ar Yannig. Komz a rin outañ. Ha kuit dimp bezañ en em glevet, e weli peseurt min a vo gantañ. Me a gav din ne vo ket re fachel en holl.

Katell - C'hwi a gav deoc'h ?

Ao. Maer- Me a gav din, ya ! Ur galon-arc'hant anezhañ, kuita ?

Katell - Eñ ? Va Doue ! ur gwir marc'h an arc'hant tostoc'h d'e wenneion eget d'e groc'hen. Ne oa nemet ar bizoni evit lakaat anezhañ da vont ker pell all da veajiñ.

Ao. Maer- Ac'hanta, sell ouzhin a-dreuz da brenestr. Pa droin etrezek da di, deus d'am c'haout gant ar vugale. Pe gentoc'h, bezet unan war da vrec'h hag an eil a-dreñv da gein ; diguzhet e vo dre ma vo ezhomm.

Katell - Ha petra a lavarot, Aotrou Maer ?

Ao. Maer- N'ac'h eus ket ezhomm da c'houzout, evit bremañ.

Katell - Perak ? Ne lavarfen grik.

Ao. Maer - Sede-te adarre gant da zebron-gouzout !

Katell - N'eo ket se, Aotrou Maer, met c'hoant ...

Ao. Maer - C'hoant ebet ! Kae d'ar gêr 'ta, pa lavarant dit. Arabat e vijemp gwelet gant ar Yannig en ur gichen.

Katell - Va Doue benniget ! ha n'eo ket eñ a welan o tont du-hont ?

Ao. Maer - Petra a rez aze neuze ? Kae buan 'ta !

Katell - Ne gredan ket e welfe ac'hanon. Emañ o kaozeal gant Per ar marichal. Kenavo bremaik, Aotrou Maer.

Mont a ra Katell kuit.

Ao. Maer (e-unan) Na koant ar Gatellig-se ! Nag a yaouankiz enni ! Ha pa goustfe din un tamm mat a arc'hant, e rin diouzh mirout he c'halonig. Ya, ya, me a gavo an tu, Yannig al Leue, da'z pakañ adarre ! Ouzhpenn-se, me a zo paotr an holl amañ : Aotrou Maer ac'han, Aotrou Maer alese, ha petra 'm eus d'ober evit an dra-mañ ha penaos e vo sevenet an dra-hont ... hag all, hag all, a-hed an deiz. Peogwir ez on paotr an holl, ha ne ve ket reizh em befe va lod e kant kent em bezo bet va c'hoant ? Reizh eo, alato ! ha reishoc'h e vije c'hoazh ... Hem, diwallomp. Setu Yannig Yann o tont. Daoust hag e ouezin hoalañ an tamm beulke anezhañ hag e lakaat da grediñ va sorc'henn ?

Ao. Maer - Ac'hanta, Yannig, te a zo distro ?

Yannig - Ya, Aotrou Maer, setu-me en-dro. Penaos a rit-hu ?

Ao. Maer - Bravik a-walc'h, evel ma welez. Ha te ? Hoñ, tefival eo da benn ; 'm eus aon n'ac'h eus ket graet ur veaj vat. N'ac'h eus ket bet arc'hant da eontr kozh ?

Yannig - Eo, bet 'm eus. N'eo ket chomet pell em godell, avat. Ha setu-me, e-lec'h dont d'ar gêr gant ur vat a yalc'had, o tistreiñ paouroc'h eget pa gemeris penn va hent, daou vloaz 'zo.

Ao. Maer - Koulskoude, abaoe ma oa aet da eontr da chom du-hont e broioù an Traoñ, e tlee bezañ bet prenet gantañ ur parkad mat a wini. Ne voe ket ?

Yannig - Boe sur. Hogen, paotred an tailhoù eo o deus evet ar gwin diwarnañ. Skrapet eo bet an anv dekvedenn eus arc'hant ar gwerzh ganto ! Hag ar pezhig a chome a zo aet holl, koulz lavaret da baeañ mizoù an noter. Laeron tout, an dud-se, a oar ober skrapellapi gant ho peadra, ha gant komzoù brav ha seven, c'hoazh !

Ao. Maer - Gwir eo ne oa da vamm nemet keviniantez d'az tonton.

Yannig - Gwir eo, Aotrou Maer. Hiviziken, avat, ha pa vije diwar genderv kompez, biken ne din keit all diouzh ar vro da gerc'hat arc'hant diwar herezh, m'hen tou ruz !

Ao. Maer - Mat a ri, me a gred.

Yannig - Me 'gred ivez ! Met, Aotrou Maer, petra nevez er vro ? Penaos emañ kont gant va gwreg ?

Ao. Maer - Da wreg ? Yac'h eo, yac'h-pesk. Kelou all a zo, avat, abaoe ma 'out aet kuit.

Yannig - Keloù all ? Re vat, Aotrou Maer ?

Ao. Maer - Eus ar gwellañ, va faotr

Yannig - Ola 'vat ! Kontit din, 'ta .

Ao. Maer - Te a oar, p'edos o vont kuit, o doa roet ar vinistred o dilez.

Yannig - Ya, hag ar gouarnamant nevez, daoust hag emañ muioc'h a-du gant ar gouerion ?

Ao. Maer - Kalz muioc'h ! Graet ez eus bet ur bern promesaoù, anat, evel atav. Ar wech-mañ, avat, ez eus bet roet ivez un dra bennak d'al labourer-douar.

Yannig - A, me 'ouie a-walc'h e vije bet cheñchet penn d'ar vazh a-benn-fin.

Ao. Maer - Te a oar ivez, - pe gentoc'h, n'ouzez ket, peogwir e oas nevez dimezet pa'z out aet kuit, - pegen diaes eo magañ ha sevel un tiegezh niverus.

Yannig - Goût'ouzon a-walc'h, Aotrou Maer, peogwir e oan-me pevarzekvet eus seitek.

Ao. Maer - Feiz ya ! Ha koulskoude, ret-mat eo kaout

tiegezhioù niverus e-leizh, dreist-holl war ar maez, evit ma kendalc'hfe ar vro da vezân kreñv.

Yannig - Hag ar Republik da gaout elektourien ha soudarded, ya ; Aotrou Maer, soñj mat am eus eus ar pezh en doa lavaret an depute kozh pa oa deut amañ d'ober e dro a-rack an eleksionoù ; ha me evitañ, dampet, ken em boa bet hanter-kant lur digantañ ! Met ... soñjet em eus abaoe : brav eo kaout bugale, met n'int ket evit gounit o buhez kerkent ha ma vezont ganet ?

Ao. Maer - Dres, klev ganin ! Sede petra a zo bet ijinet gant Ministr nevez al Labour-Douar

Yannig - Ne gollin ger, Aotrou Maer

Ao. Maer - Evit pep bugel a vo ganet, e-pad dek vloaz, e vo roet kant skoed d'an tad.

Yannig - O, ha pegoulz e vo kroget da reiñ ?

Ao. Maer - Kroget eur dija, abaoe bloaz.

Yannig - Abaoe bloaz ! Ma, keuz am eus bremañ da vezañ aet kuit neuze. Gounezet em dije dija kant skoed, d'an nebeutañ.

Ao. Maer - Koulskoude, gwilioudet eo da wreg, abaoe m'out aet kuit.

Yannig - Petra ? Gwilioudet, hi ? ne oa ket brazez pa'z on aet kuit.

Ao. Maer - Ma, neuze, n'az po netra. Rak ret eo d'ar vugale bezañ ganet diwar briedelezh, petra-mant ne vez roet gweneg evito.

Yannig - Eu ... Eu ... Aotrou Maer, evit lavarout gwir, ne'm eus ket soñj mat. C'hwi 'oar, ne vez gouezet diouzhtu bewech. Marteze.. Ya, ya, un dra bennak a oa.

Ao. Maer - Arabat fiziañ !

Yannig - Hag em bo ar c'hant skoed neuze ?

Ao. Maer - Ya, kant skoed dre vugel, roet dre an Ti-Kêr.

Yannig - (outañ) - Ne gollin ket pep tra ! (uhel)-Setu aze ul lezenn vat ! Keuz am eus da vezañ aet kuit, evelato !

Ao. Maer - Keuz da betra ? Sede da wreg o tont, Yannig ; bez' e c'hellez bezañ anaoudek dezhi !

Yannig - M'hel lavar, ya ! Hepdi, anat eo ne'm befe ket bet an arc'hant-se.

--_--_--

Yannig - (d'e wreg) - Ac'hanta, Katell, pe baotr pe blac'h eo am eus bet evel-se evit kant skoed ?

Katell - O-daou, Yann.

Yannig - Petra, daou am eus bet ?

Katell - Ya, daou, Yannig.

Yannig - O, va gwregig kaezh, ur gwir defzor out-te ! Penaos, Aotrou Maer, neuze em bo c'hwec'h

kant lur ?

Ao. Maer - Ya, 'vat, Yann, c'hwec'h kant lur az po.

Yannig - Kerat maouez, Aotrou Maer !

Ao. Maer (da Gatell) - Mat ez a an traoù ...

Katell (d'ar Maer) - Me' zo o vont d'o lakaat gwelloc'h c'hoazh.

Ao. Maer (da Gatell) - Taol evezh ouzh pezh a lavari.

Katell (da Yann) - O, va Yannig, ouzhpenn c'hwec'h kant lur hor bo !

Yannig - Penaos 'ta ?

Katell - Te 'wel, an daou-mañ a zo deut war un dro ..

Yannig - Ya da !

Katell - Ac'hanta, me a zo dougerez adarre, ha ma teu daou all ur wech all, se a ray daouzek kant lur.

Yannig (laouen-bras) - Gwir eo, Katell, gwir eo !

Ao. Maer (outañ e-unan) - Rivinet e vin ganti bremañk ! (Izel, da Gatell) - Met n'eo ket gwir out brazez ?

Katell - Bez' e vin, avat, kent na vo pell

Yannig - Petra a lavarez, gwreg ? O, Aotrou Maer pebezh boneur !

Ao. Maer - Ya, chañs ac'h eus, Yannig.

Yannig - Ma kendalc'h evel-se, se a ray din ul leve daou c'hant skoed !

Ao. Maer - Me a lavare dit. Pinvidikaet e vi ganti a bep tu.

Yannig - Re wir eo, Aotrou Maer. (D'e wreg) Ha me hag am boa c'hoant da gentañ da ober trouz dit, Katell ...

Ao. Maer - Petra ? Petra oas o vont da lavarout ?

Yannig - O, netra, netra, Aotrou Maer ... Derc'hel a rin war va zeod.

Katell - Perak 'ta e felle dit skandalat ac'hanon Yannig ?

Yannig - 'M eus ket lavaret skandalat, va gwregig. Ober dit un tammig gourdrouzig, ne lavaran ket, un tammig bihan, o vezañ ... ma ne oas ket deut ganin.

Katell - Na me a vije bet laouen !

Yannig - Me ne vijen ket bet, avat.

Katell - Ne vijes ket ? Perak ?

Yannig - Feiz nann, peogwir, hep mar na marteze, e rank ar vugale bezañ graet amañ, n'eo ket gwir, Aotrou Maer ?

Ao. Maer - Se a zo sur

Yannig - Te 'wel, Katell baour. Ha ... ha prest eo koan ?

Katell - Ya, pell 'zo, va Yannig.

- Yannig - Deomp dezhi, enta. Kuit a gompliment,
Aotrou Maer, dont a reot ivez ganeomp da
zebrif ar soubenn ?
- Ao. Maer - Perak n'afen ket ? Me a gar an dud eeun,
an dud onest, eveldoc'h ho-taou.
- Yannig - Ya, ya, deuit 'ta. Rak ni a gar ac'hanoc'h
ivez, neketa, Katell ?
- Katell - O ya 'vat, hag evidon-me, ho karout a rin
atav, Aotrou Maer, evit ar blijadur a rit
din.
- Yannig - Ha mat a ri, va gwreg, mat a ri. Alo,
deomp dezhi.

Roazhon, 1 a viz Gouere 47

YANN-ERWAN MOUTON

REEL

Marteze e oa un den kozh
Un den gwenn-eon e vlev
Brien O'Connor e anv
Difoupet diouzh ur pintad Guinness

Pe c'hoazh, ar Sean Gallagher se
Ya, al lutun se, al lampon se
Stummet e gorf evel ur fiddle
Straniket gantañ e waregig-violoffs

Pe zoken an O'Flaherty se
Anezhañ un troc'had mat a zen
Na oa ket morse tomm ouzh al labour
Kement a euzh en doa ouzh an arc'hant
Ya, al lonker se e vlev ruz
Ya, ar fri-butun se
O taskorif d'ar vugale estlammet
En e sav-sonn e kreizig-kreiz ar straed
Tadoù Nedeleg ha Sent kozh.

Pe e oa c'hoazh ar Seamus Mac Lehun se
Hag eñ o krakvevaf war un tamm douar e netra
Perc'henn d'ul lochennig
D'ur bern taouarc'h ha d'ur vamm aet e belbi

Hag-eñ e oa kaozioù-treuz ul lonker ?
Pe huñvre diroll un den dall ?
Den ne oar, Aotrou Yeats...

YANN-ERWAN MOUTON

LEVENEZ GOUEZ

Gourvezet on war leton ma jardrin -
emañ an douar dindanon evel korf ur plac'h.

Ya, bez' eus buhez ivez, e-rez d'an douar -
Bez' eus amprevaned oc'h ober war-dro o zammig
buhez.

Emañ ur gelienenn peg ouzh ar voger -
ne fiñv ket, evel ma vefe bet troet e maen dindan
bec'h an heol plomm. Linenn hec'h eskell a zo
klok. Treujennoù a zo treset warnezo, evel un
tamm strink kizellet. Astennet he deus ur gevridenn
he roued etre div gorzenn. Pesketa a ra amprevaned.
Krenañ a ra ar gwiad-kevnid ouzh c'hwezh skañv
an avelig.

Ul lidkerzh a verion a dreuz al leton, anezho
holl gwisket e du, evel merc'hed kozh Eusa oc'h
ober tro ar vered.

Simpl hag eeun eo ar vuhez e gwirionez.
Mont a reer d'ar vuhez. Mervel a reer enni.
Pep unan en deus e lod a liv, a aer er bed-mañ.

Kenderc'hel a ra kelc'h-troioù ar vuhez,
hag a viskoazh da viken... ha perak 'ta soñjal ?...
Perak 'ta klask kompren ?... Perak 'ta klask
digemmeskañ ?

Ken diwidre eo ar vuhez hag ur gelienenn
o tommañ hec'h eskell dindan an heol, pe ken
diwidre hag ul lidkerzh a verion o treuziñ al
leton...

Miz Even 81, Sant Malo

JAKEZ-ERWAN MOUTON

AN HINI KOZH

An hini kozh
ne gomze ket kalz
ha n'en doa ket kalz
da larout...

Azezet e korn an daol
o lenn ar gazetenn
gwenn-erc'h e vlev
e zaoulagad c'hlas
kuzhet a-dreñv lunedoù fetis

Fichet kaer e oa bepred
an hini kozh
ur chupenn c'hlas
ur stammenn vartolod
bragoù du ha boutoù ler koaret
prenet gantañ

Broudvrizhellet e oa e zivrec'h kozh
gant anvioù gisti
broudet e zaouarn gant "rozenn ar skorn"
rak gwall-ruilhet en doa...

Gout a ouie c'hoazh
c'hoariñ kartoù
rollañ ur sigaretenn
ha palat e jardrinig

an hini kozh
ne ranne grik
met leun sklok
e oa e glopenn
gant eñvorennoù

Sevenaet oa bet
gant an avelioù
o doa lardet e fas
hag e revr.
Desket en doa krapat
gant ar gwernioù
sevel ar ouel ha difarleañ
farleañ ha krizañ
pilpasañ war an delez lampr

Treuzet gantañ meur a wech
ar C'hap Horn
emgannet a-enep
ar re zu
e-pad ar brezel bed kentañ
(gloazet e oa bet en Odessa)
met bremañ...

Fortuniet gant ur farchadenn
he doa roet dezhañ daou vugel

a rene anezhañ war bouez e fri
ha gwasoc'h c'hoazh he fulorioù
eget ar "roaring forties"...

Ya, an hini kozh
ne gomze ket kalz
ha n'en doa ket kalz
da larout...

Sant-Malo 20.11.82

Jakez-Erwan MOUTON

AR C'HAST

An holl draoù a zo prest
Evit an arvest diwezhañ.
Ar biñvioù-teatr
A zo ledet dirazout :
Ar poultrennoù
Ar rimeloù
Ar malvennoù-faos
Ar varvouskenn roll
Al loeroù seiz
Ar slipoù dantelezh
An holl draoù hag a lak anezho
Da hoc'hal, da glochal
Da glemmichat ...
Ya, an arvest diwezhañ eo :
Deut eo mare ar retred.

Spurmantiñ a rez ar bed
Diouzh da brenestr
Sanket en da huñvreoù ...

Anavezet t'eus ar straedoù-se
Te, bugelez ar riblennoù
Te, balafenn-noz ar c'hleuzeuraouegoù.
Anavezet t'eus dantadenn ar goañv
palvad ar glav
Pa oas o c'hortoz da bratikoù
O krenañ en da zilhad skañv ...

Va, ar wazeg hag o loustoni
Ar wazeg hag o sottoni
Ar wazeg hag o fantasmoù :
Un den en noazh a zo par d'un den all
Ne vern e vefe ur ministr
ur ganster
unan kozh gadal
pe ur c'hrennard farv ...

Re o deus anvet ac'hanout "mamm"
Re all o doa c'hoant lardañ ac'hanout
Re o deus karet ac'hanout zoken ...
Geo, ur vicher drol eo memestra !

Ha petra ober bremañ ?
Prenañ ur stalig pe un ostalери bennak ?
Disoñjal pe kaout soñj ?
Lod a lar ez out ur c'hast -
Ba !
Ar vicher goshañ er bed eo,
neketa ?

Jef PHILIPPE

KLEZE ARZHUR

Seizh penn ar stlejvil o risignal e toull e
vougev : ne oa ket aze peadra da spontañ Arzhur, ar
marc'heg lugernus, gant e gleze o lufrennaouiñ dindan
al loar. An dervet gwech e oa dezhañ da stourm ; e
drede marc'h, an hini aour, a oa dindanañ, an eon o
tiverañ diouzh e gostezioù entanet.

Seizh penn ar stlejvil... Pennoù naered, gant o
zeodoù fourchellek o taeañ anezhañ, prest d'e flemmañ,
d'e vougañ ...

Ar marc'h a gristilhas, hag e savas tan a-zindan
e dreid pa lammas war-raok. Brec'h Arzhur a savas
e gleze kalet, hag e voe gwad o strifkañ en aer,
pennoù naered distaget o tic'henaouiñ war al leton.

An euzhvil a reas seblant d'en em serriñ en e
gev, hogen, evel ur winterell, en em zistennas a-
daol-trumm, ma voe darbet d'Arzhur bezañ flemmet da
vat. E varc'h a sachas a-gostez war an tu dehou,
Arzhur war an tu kleiz, ma kouezhas war an douar.
Ar stlejvil a c'hwitelle eus ar gwashañ. Arzhur a
adsavas prim, gant e gleze en e zorn : en ur sellout
pizh ouzh e enebour, e c'helle merzout mat a-walc'h
an euzhadenn, en despet d'an defvalijenn ... Un dra
iskis a-walc'h, e gwirionez. N'en doa tamm ebet
korf un naer ... Ur bruched plac'h, ya ! gant bronnoù

gwenn tanav ! Ur c'hof plac'h, ya ! Flour ar c'hroc'h-en warnañ ... Divhar ur plac'h a laran deoc'h. Ha daoust perak e oa ret d'ar marc'heg lazhañ ar pennoù-se, ar c'horf-se ?

Teurel a ris va houarnwisk, tamm ha tamm, war blad an douar. Va marc'h a gleven o redek pell, pell, ken pell diouzhin, a-dreuz ar blaenenn, en tu all d'an amzer, en tu all d'ar bed-mañ moarvat. Hag ar sarpant ne c'hwitelle mui. Ha me noazh : ar gwellañ gwiskamant evit mervel. An euzhvil a oa astennet er vougev, gant e zaou pe dri fenn naer, hag an tammoù all, dic'houget, o tifreñ war an douar en un doare heugus.

Va dorn a flouras ar c'hroc'h-en, en-dro d'e vronnoù plac'h. Allazigoù. Diweuz trelatet gant ar blijadur. Hag ar c'horf noazh astennet o teogañ va hini, gouestlet ganin va holl nerzh d'ur blijadur dreistbedel oc'h atizañ va gwad.

Va c'hleze ! Pelec'h 'mañ va c'hleze ?

A ! Mil c'hast !

Un deiz bennak e torriñ ar c'hozh dihuner milliget-mañ, a son a bep beure d'an hevelep eur. Ardivink an Diaoul !

Roparz HEMON

SANT EVARDON

Kontadenn gant Roparz Hemon aozet evit ar skingomz gant an oberour.

(Sonerezh ograou, o vont war wanaat pa grog ar c'hentañ displeger da gomz, hag o tevel prestik goude).

- 1 - Aze, e korn an iliz teñval, ma sav eus ar vein ledan c'hwez ar gozhni, al leizhder, an dour binniget, an douar gleb, ar c'hoar teuzet, an ezañs, ar vered, an dilhad gwasket en armelioù, goustad e teu ar merc'hed.
- 2 - Daoulinañ a reont war ur gador.
 - 1 - Dififiv e chomont o pediñ.
 - 2 - Unan, a vare da vare, a sav he fenn.
 - 1 - Ur sant koad a sell outi gant daoulagad brasbourbell, souezhet.

2 - Sant Evardon.

1 - Un eskob bihan eo, harpet war ur vazh hiroc'h egetañ.

2 - E voned dialaouret a zo ken hir, damdost, hag e gorf.

1 - Pa lintr an heol, e vez soubet e vantell dislivet en ur mor glas.

2 - Emañ e zorn savet en nec'h o vinnigañ.

1 - Sant Evardon.

2 - Karet eo gant ar merc'hed.

Chan - (en un hiboud) - Aet on da droc'han bleunioù da lakaat da Sant Evardon.

Lusi - (en un hiboud ivez) - Sell 'ta, Mari-Anna o tont gant ur piled-koar.

Chan - Pegement, a gav dit, he deus paeet ar piled-se ?

Lusi - Ker, sur. Met klevet em eus emañ o vont da zimeziñ gant Saig Fulub.

Chan - Añ añ !

Lusi - Soñj oc'h eus, da zeiz ar pardon e oa Mari-Anna o poulzañ ar re all dirak an iliz da dremen dindan kravazh Sant Evardon.

Chan - Saig Fulub, me ' gred, a oa unan eus ar re a oa o tougen ar c'hravazh.

(Sonerezh ograou)

1 - En iliz, en oferenn-bred.

2 - Emañ an aotrou person er gador o prezeg.

Ar Person - ... Ha ma reomp evel-se, va breudeur ha va c'hoarezed kristen, ec'h en em gavimp holl un devezh gant ar Sent hag ar Santezed e paradoz an Aotrou Doue. Ar c'hras ken kaer-se a souetan deoc'h. Evel-se bezet graet ... Ha bremañ, araok echuiñ va sarmon, ez eus un dra a fell din lavarout deoc'h. Gouzout a rit penaos kustumoù an amzer dremenet, kustumoù hon tadoù-kozh, a zo mat da virout, gant ma vint atav dereat avat. A-viskoazh ez eo bet pedet sant-paeron ar barrez-mañ, Sant Evardon, dreist-holl gant ar plac'hed yaouank o deus c'hoant dimeziñ, ha gant ar gwraegz o deus c'hoant kaout bugale. Netra gwelloc'h, a dra sur. Mes da zeiz ar pardon, pa vez douget Sant Evardon war e gravazh er brosesion vras, daoust hag-eñ ez eo un dra vrav, a gav deoc'h, gwelout ar merc'hed oc'h en en vountañ e-giz loened da glask pehini a dremeno ar gentañ dindan ar sant ? Lavaret em eus an dra-se dija deoc'h warlene : n'eo ket brav, ha 'm eus aon zoken, n'eo ket gwall gristen. Goulennet em boa digant ar merc'hed tremen pep hini d'he zro, hep trouz na tabut. Koulskoude n'on ket bet selaouet. Setu perak da zeiz ar pardon er bloaz-mañ, ne vo ket douget Sant Evardon.

(Sonerezh ograou)

- 1 - War blasenn an iliz.
- 2 - Emañ an dud o tont er-maez goude an oferenn-bred.

Lusi - Klevet ec'h eus ar pezh en deus lavaret an aotrou person ? Da zeiz ar pardon bras ne vo ket douget Sant Evardon war e gravazh !

Chan - Ma ! ma ne fell ket d'an dud selaou, gwazh a se dezho !

Luci - Selaou petra ?

Chan - Nompas en em boulzañ da dremen dindan ar c'hravazh. Se am boa lavaret pell 'zo.

Lusi - O, te 'lavar atav ! Me n'em eus ket gwelet an dud oc'h en em boulzañ kement-se. Mes me 'oar piv a lak an aotrou person da cheñch an holl draoù er barrez.

Chan - Piv 'ta ?

Lusi - An intañvez-se he deus lakaet sevel ar villa du-hont war an tevenn. Pa vez amañ e-pad an hañv, emañ bemdez er presbital. Ganti eo en deus bet arc'hant da gempenn sal ar patronaj.

Chan - Te 'gav dit eo hi he deus lakaet difenn dougen Sant Evardon ?

Lusi - Evel just. Re gozh eo da gaout bugale, hag ivez re zivalav.

(Sonerezh akordeoñs)

- 1 - E-kichen plasenn an iliz.
- 2 - E tavarn an Tri Golvan

Biel - Moarvat ne vo mui bremañ nemet gwrac'hed kozh er brosesion.

Reun - Ar person-se a fell dezhañ treiñ tout ar merc'hed da seurezed.

Biel - Evel-se ne vo ket a dabut da c'houzout gant piv e vo douget Sant Evardon.

Reun - Ha piv a zougo ar banniel bras ?

Biel - N'en deus ket ezhomm da zont da glask ac'hanon, a, nondedie, nann !

Reun - Na me ivez !

Biel - An intañvez-se eus Valenciennes, en tu all da Bariz, eo a ra al lezenn amañ bremañ, war a lavarar, abaoe m'he deus prenet ur sinema evit ar patronaj, ur sinema hag a vez torret bep sul.

(Sonerezh akordeoñs)

1 - Hag evel-se dre ar barrez, an holl dud a oa droug enno.

2 - Lod a skrigne hag a c'hrozmole.

1 - Lod a c'hoarzhe hag a rae goap.

2 - Ha den ebet ne c'hortoze mui gant mall evel bep bloaz devezh bras ar brosesion.

1 - Ur sizhun a-raok an devezh-se e voe un nevezinti en iliz.

2 - Buan e redas ar c'heloù eus ur penn d'ar barrez d'egile.

Lusi - Gwelet ec'h eus statu Janed Ark en iliz ?

Chan - Me oa aze p'eo bet lakaet.

Lusi - Pegoulz eo erruet ?

Chan - Digwener diwezhañ. Edon o vont da gerc'hat laezh pa'm eus gwelet ur c'hamion e kostez an iliz. An aotrou person a oa e-kichen, hag an intañvez...

Lusi - Ganti eo eo bet paeet ar statu ...

Chan - Ya, hag edont o-daou o klask sellout e-barzh ur voest a oa war ar c'hamion, ha me 'm eus klasket sellout ivez ; mes ne oa nemet paper ha tammoù kartoñs. Neuze ez eus deut tri den da zibradañ ar voest. Bec'h o deus bet o tougen anezhi en iliz gant pounner ma oa. Ma, aet on da gerc'hat va laezh, ha neuze on aet d'an iliz. Hag edod o sevel Janed Ark war he sichenn, hag an intañvez o sellout pizh da welout ha ne oa ket torret. Brav eo ar statu-se avat.

Lusi - Ya, brav eo ... Sell 'ta, Biel. Peseurt keloù 'zo ganeoc'h, Biel ?

Biel - Peseurt keloù ? Ar c'heloù 'zo gant ar re all emichañs. Ur statu nevez 'zo bet lakaet en iliz, ha tennet kuit statu Sant Ewardon.

Chan - Tennet kuit Sant Ewardon !

Lusi - Biskoazh kemend-all !

Biel - It da welout mar kirit !

Lusi - Lakaat Janed Ark ha tennañ kuit Sant Ewardon !

Ar person-se 'zo aet sot ! Evel ma ne vije ket plas a-walc'h en iliz evit holl sent ha santezed ar baradoz !

Chan - Memes tra, Lusi, an aotrou person a oar gwelloc'h evidout petra en deus da ober.

Lusi - Gwelloc'h evidon ! Kae da c'houlenn gant n'eus forzh pe vaouez eus ar barrez petra 'sofj eus an dra-se !

Biel - 'M eus aon e vo brezel pelloc'h etre merc'hed ar barrez hag ar person.

(Sonerezh ograou)

1 - Evit gwir, brav-tre e oa skeudenn Santez Janed Ark.

2 - Nevez-flamm o flamminañ.

1 - Arc'hantet he hobregon.

2 - He zog-houarn ouzh he zreid.

1 - O sellout etrezek an Nefv gant daoulagad aspedus.

2 - O waskañ start war he c'halon troad he banniel flourdilizet

1 - E Pariz e oa bet prenet.

2 - Aze edo, naet ha lufur, harp ouzh ar voger velen kozh.

1 - Un trebez-houarn dirazi gant piledoù-koar war elum.

2 - Laeret oa bet an trebez digant Sant Jozeb eviti.

1 - Ne oa ket avat a vleunioù nevez troc'het.

2 - Aet kuit ar bleunioù.

1 - Aet kuit ar merc'hed o pediñ

2 - Aet kuit Sant Evardon.

(Trouz ar pardon. Kantikoù)

1 - Deiz ar pardon, er brosesion vras, e voe nebeutoc'h a baotred.

2 - An holl verc'hed a oa eno koulskoude, sentus, o kanañ kantikoù.

1 - Un drugar oa o selaou. Un drugar sellout outo.

2 - Mes e tavarn an Tri Golvan e oa leun a baotred.

(Trouz ar c'hantikoù o vont war wanaat)

Biel - Kanañ a reont brav

Reun - Ar merc'hed daonet-se, kaer 'zo lavarout dezho, atav e rankont selaou ar person. Diouzh o c'hlevout ne oa hini ebet a vije aet d'ar pardon. Hag aze emaint holl e-giz ur bagad defved.

Biel - Gortoz, gortoz, 'c'h eus ket klevet c'hoazh.

Reun - Klevet petra ?

Biel - Deus amañ er c'hogn ma lavarint dit. 'M eus ket re a fiziañs er re a zo amañ. Lod anezho a vije kap da redek d'ar presbital da gontañ an traoù d'ar veleien pe d'ar garabasenn.

Reun - Petra 'fell dit lavarout ?

Biel - Te 'oar, Saig Fulub ha me, petra omp bet oc'h

ober e chapel Sant Erwan dec'h da noz ? Eno oa bet lakaet ar paour kaezh Sant Evardon gant ar person, kuzhet e traoñ un armel. Ma ! tapet eo bet ganeomp ha kaset da di Saig er c'hrignol.

Reun - Laeret hoc'h eus Sant Evardon ?

Biel - Ya, ha da c'houde omp aet da laerezh ar c'hra-vazh en toull-keuneud e-kichen ar sakristiri.

Reun - Ha neuze ?

Biel - Ha neuze, penn-koad, ne zivinez ket ?

Reun - Petra 'fell dit ober ?

Biel - Ober ar brosesion vras, genaoueg, fenozh, war an tevenn. Keloù a vo kaset d'ar vignoned goude ar gousperoù, ha d'ar merc'hed koant, pas d'ar mammoù-kozh.

Reun - O, ar mammoù-kozh, 'm eus aon, a deui ivez !

Biel - Da nav eur noz war an tevenn e vo douget kra-vazh Sant Evardon. Me 'lavar dit e vo plijadur !...

(Kleier)

1 - Hag e tremenas an devezh er peoc'h hag el levez.

2 - Hag e kouezhas an abardaez ken sioul ha tra war an iliz.

1 - Pa'z eas an aotrou person, habask ha dienkrez, d'e wele ...

(Trouz un engroez-tud o sevel a-nebeudoù)

2 - A-hed an hentoù kleuz hag ar c'harrhentoù, setu ur mor a dud o tont.

1 - Evel merien war an tevenn da skleur al loar.

2 - Merc'hed ha paotred.

1 - Darn o vont eeun dirazo, sonn, stardet o muzelloù stouet war o chapeledoù.

2 - Darn o vransigellat.

1 - Darn o kousket, douget gant froud ar re all.

2 - Darn digor-bras o daoulagad.

1 - E-kreiz ar brosesion, du, a-zioc'h ar pennoù, kravazh Sant Evarдон o ruilhal e-giz ur vag war ar mor pennfollet.

2 - Evel en amzer gwechall a reas ar brosesion teir gwech tro an tevenn.

1 - En ur vont a-hed moger ar villa, villa an intañvez pinvidik, ar merc'hed a ziframme mouded diouzh ribl ar wenodenn.

Lusi - Vlañ ! Se a zesko dit, gagn an diaoul !

Chan - Se a zesko dit diskar Sant Evarдон !

(Toumpadeg. Bountadeg. C'hoarzhadeg paotred ha merc'hed)

1 - Hag e tremenas ar merc'hed, pep hini anezho, dindan ar sant.

2 - Evel en amzer gwechall.

(C'hoarzhadeg)

Lusi - Petra 'zo ?

Chan - Ne welan ket.

Lusi - Eo, unan dev 'zo chomet dindan ar c'hraavazh. Kaer 'zo bountañ warni, kaer 'zo sachañ warni, ne voutj ket.

Chan - Sell 'ta houmañ gant he c'hoef roget hag he zavañjer diframmet !

Lusi - O, aze 'z eus div oc'h en em gannañ ! Krafi-gnat a reont !

Chan - Deus 'ta, ni a rank tremen ivez.

1 - Dougerien ar c'hraavazh a reas ur c'horfad mat a blijadur.

2 - O c'horren ar c'hraavazh hag ouzh e c'houzizañ buan da virout ouzh ar merc'hed da dremen.

1 - Ha garmoù, kounnar, c'hoarioù, piñsadeg.

2 - C'hoarzh merc'hed Mari o tasseniñ dreist an tevenn a roc'h da roc'h betek ar c'herreg e-kreiz ar mor er pellder.

(Trouz o pad ur pennad, ha neuze o tevel trumm).

(Sonerezh ograou)

1 - Ar c'hloc'her antronoz a gavas Sant Evarдон war e sichenn en iliz.

2 - Ha statu Janed Ark en ur c'hogn e pinienn.

1 - Hag evel gwechall e teuas ar merc'hed.

2 - Daoulinañ a rejont war ur gador.

1 - Difiñv e chomjont o pediñ.

2 - Unan, a vare da vare, a save he fenn.

1 - Ur sant koad a selle outi gant daoulagad bras-
bourbell, souezhet.

2 - Sant Evardon.

(Sonerezh ograou)

